

Pràcticum II**2012/2013**

Codi: 102924

Crèdits ECTS: 2

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Graduat en Medicina	960 Graduat en Medicina	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Oscar Andion Perez

Correu electrònic: Oscar.Andion@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

És necessari que l'estudiant hagi superat el Pràcticum I del Grau de Medicina.

És necessari que l'estudiant hagi adquirit un nivell de coneixements bàsics sobre:

- L'estructura, organització i recursos de l'atenció primària i els diferents components de l'Equip d'Atenció Primària (EAP)

- Els diferents professionals que integren l'equip assistencial d'atenció primària, els seus perfils, funcions i relacions entre ells.

Objectius

L'assignatura *Pràcticum II* s'imparteix a segon curs del Grau de Medicina i forma part de la Matèria Pràctica Clínica amb l'objectiu d'apropar a l'estudiant a la pràctica clínica des del primer any de carrera. L'experiència viscuda al *Pràcticum I* ha permès a l'estudiant conèixer el funcionament d'un Centre d'Atenció Primària i tenir un primer contacte amb pacients.

Atès que l'exercici de la Medicina es basa en una relació interpersonal, amb el *Pràcticum II* es pretén que l'estudiant comenci a copsar la importància de les conductes, els estats psicològics, les creences, les expectatives, els desitjos i les actituds de les persones en els seus processos de salut-malaltia, així com de la rellevància de les habilitats comunicatives del metge en la relació amb el pacient.

L'objectiu general del *Pràcticum II* és que l'alumne conegui els components més importants de la comunicació no verbal dels pacients i dels professionals en un context d'Atenció Primària, aprengui a detectar-los en un context de visita mèdica i comenci a integrar-los en la seva pràctica clínica.

L'aprenentatge de competències relacionades amb la comunicació no verbal permetrà a l'estudiant començar la seva formació en habilitats interpersonals i comunicatives que es relacionen amb l'obtenció de major informació i més acurada, la millora del nivell de satisfacció tant del pacient com del propi professional, un major nivell de precisió diagnòstica, el disseny d'un pla terapèutic adaptat a les característiques del pacient i una major probabilitat de compliment terapèutic entre altres.

Les competències apreses al *Practicum II* serveixen de base per la formació en entrevista clínica que els alumnes realitzen al *Practicum III*.

Competències

- Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
- Demostrar que coneix les organitzacions nacionals i internacionals de salut i els entorns i condicionants dels diferents sistemes de salut
- Desenvolupar la pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seves creences i cultura, amb respecte a altres professionals de la salut, demostrant habilitats de treball en equip
- Escoltar amb atenció, obtenir i sintetitzar informació pertinent sobre els problemes que afligeixen al malalt i comprendre el contingut d'aquesta informació
- Establir una bona comunicació interpersonal que capaciti per dirigir-se amb eficiència i empatia als pacients, als familiars, acompanyants, metges i altres professionals sanitaris
- Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Reconèixer el rol de la complexitat, la incertesa i la probabilitat en la presa de decisions de la pràctica mèdica
- Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
- Valorar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar l'informació científica i sanitària

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les limitacions que hi ha en la interpretació de la conducta mitjançant el llenguatge no verbal.
2. Aplicar els elements essencials de la bioètica (drets del pacient, obligacions del metge).
3. Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
4. Conèixer els elements bàsics de la comunicació de resultats de la recerca clínica.
5. Descriure el procés de comunicació i el seu efecte sobre la relació professional-pacient.
6. Detectar emocions a través de la comunicació no verbal en pacients d'atenció primària.
7. Detectar formes de relació entre la conducta verbal i la no verbal en pacients d'AP.
8. Diferenciar els riscos de població amb els riscos individuals
9. Distingir els diversos components de la comunicació no verbal en pacients d'atenció primària.
10. Distingir emocions bàsiques en pacients d'atenció primària a través de la interacció entre els diversos components no verbals.
11. Explicar els elements a tenir en compte per valorar el paper del pacient en la presa de decisions respecte a la seva salut i respecte a l'assistència mèdica que rep als CAP.
12. Identificar els elements bàsics de l'entrevista metge-pacient en un entorn propi d'alta accessibilitat i presència, amb atenció longitudinal.
13. Identificar l'estructura, l'organització i els recursos de l'atenció primària i els diferents components de l'EAP.
14. Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
15. Qüestionar un model simple per explicar l'estat de salut/malaltia de les persones
16. Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
17. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

Continguts

Blocs distributius

- A. La comunicació no verbal: concepte, components i rellevància en la relació professional sanitari-pacient.
- B. L'expressió d'emocions a través de la comunicació no verbal en la relació professional-sanitari en un context d'Atenció Primària.
- C. La relació entre la comunicació verbal i no verbal.

D. Els factors que influeixen en la interpretació de la comunicació no verbal en la relació professional-sanitari en un context d'Atenció Primària.

E. La comunicació no verbal del professional sanitari en un context d'Atenció Primària.

F. Interferències que influeixen en la relació professional sanitari-pacient a l'Atenció Primària.

G. El model Biopsicosocial i la entrevista centrada en el pacient en la pràctica mèdica.

H. Elements de negociació i la entrevista motivacional en medicina. El principi de autonomia.

Metodologia

6 sessions de pràctiques de laboratori clínic a la Unitat Docent de Bellaterra (2 hores de duració per sessió) en grups reduïts de 12-13 alumnes.

3 visites a un Centre d'Atenció Primària de 5 hores de duració cadascuna (1-2 alumnes per preceptor).

3 seminaris a la Unitat Docent de Bellaterra (3 hores de duració per seminari) en grups de 20 alumnes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Pràctica de Laboratori Clínic	12	0,48	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 14, 16, 17
Seminaris	6	0,24	2, 3, 5, 8, 11, 12, 14, 15, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Visita a Centre d'Atenció Primària	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi individual	4	0,16	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 15
Informe final	3	0,12	6, 7, 9, 10
Lectura programada de monografia	5,5	0,22	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 15
Registres d'observació	2	0,08	3, 6, 7, 9, 10

Avaluació

L'estudiant haurà d'haver assistit a totes les tutories programades a la Unitat de Bellaterra i al CAP per poder presentar-se a examen i haver lliurat l'informe final.

L'avaluació del *Practicum II* es farà a partir de:

- Examen de preguntes relacionades amb els objectius del *Practicum II*; 45% de la nota final.
- Informe final que haurà d'incloure elements descriptius, explicatius i de reflexió sobre la feina feta al CAP i a les pràctiques a Bellaterra; 45% de la nota final.
- Valoració del tutor del CAP sobre la participació, aprofitament i comportament normatiu de l'estudiant; 10% de la nota final.

L'informe final que l'estudiant ha de lliurar té un format estructurat de manera que hi ha dos grans apartats més un annex. Al primer gran apartat, l'estudiant ha de descriure diversos aspectes relacionats amb les visites al CAP i reflexionar sobre l'assoliment dels objectius del *Pràcticum*. Al segon gran apartat, l'estudiant ha de reflexionar sobre l'experiència global del *Pràcticum* dintre de la seva formació com a metge i descriure continguts apresos fent servir casos observats en les visites al CAP. A l'annex l'estudiant ha d'adjuntar un joc dels registres d'observació utilitzats en les visites al CAP.

El professional col·laborador dels Centres d'Atenció Primària, avaluaran al final de cadascuna de les 3 sessions presencials a l'alumne del *Pràcticum II*, amb un registre semi estructurat. Es puntua amb un format de escala tipus Likert 6 variables que inclouen aspectes actitudinals, tasques encomanades, i coneixements generals del *Pràcticum II* en relació a la comunicació no verbal. Hi ha un espai valoratiu qualitatiu, d'observacions sobre les qualitats més destacables de l'alumne, els elements millorables, així com la presència de incidències destacables durant la seva estada en el Centre.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació del tutor del CAP sobre la participació i comportament de l'estudiant	10%	0,75	0,03	1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17
Informe final de l'estudiant	45%	0,75	0,03	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Prova objectiva de resposta múltiple	45%	1	0,04	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15

Bibliografia

Bibliografia específica

- Molinuevo, B. (2011). *La comunicació no verbal en la relació mèdico-pacient*. Barcelona: Aresta/UOC.

Bibliografia de consulta

- Borrell, F. (2004). *Entrevista clínica. Manual de estratègies pràctiques*. Barcelona: semFYC.

- Clèries, X. (2006). *La comunicació: una competència essencial per als professionals de la salut*. Barcelona: Masson.

- Ekman, P. (2004). *¿Qué dice ese gesto? Descubre las emociones ocultas tras las expresiones faciales*. Barcelona: RBA Libros.

- Knapp, M.L. (1992). *La comunicació no verbal. El cos i el entorn*. Barcelona: Paidós.

- Knapp, M.L. & Hall, J.A. (2010). *Nonverbal communication in human interaction* (7 ed.). Boston, MA: Wadsworth, Cengage Learning.

- Patterson, M.L. (2010). *Més que paraules. El poder de la comunicació no verbal*. Barcelona: Aresta/UOC.